

mgr Marta Pacholczyk-Sanfilippo

„Wczesna instytucjonalna opieka i edukacja dla dzieci do lat 3 - założenia prawne a praktyka i funkcjonowanie żłobków w Warszawie”

Streszczenie w języku oryginału.

Celem działań opisanych w niniejszej rozprawie była diagnoza organizacji pracy i sposobów funkcjonowania żłobków na terenie m.st. Warszawy z uwzględnieniem opinii osób zaangażowanych w działalność tego typu placówek. Autorka uznała przeprowadzenie diagnozy za ważne z kilku powodów. Po pierwsze, może ona stanowić źródło informacji dla pracowników placówek w szerszym kontekście (miasta). Po drugie, może być wartościowa w procesie kształtowania polityki społecznej m.st. Warszawy w tym obszarze. Po trzecie, praca ta stanowi kontinuum zmian legislacyjnych wprowadzonych w 2011 roku. Diagnozy dokonano w oparciu o analizę dokumentów prawnych, wytycznych resortowych, dostępną literaturę przedmiotu oraz wyniki badań własnych. Niniejsza rozprawa prezentuje na różnych płaszczyznach (kraju, miasta i placówki) funkcjonowanie i organizację pracy, przygotowanie zawodowe opiekunów, współpracę placówek z rodzicami i środowiskiem lokalnym oraz nadzór nad żłobkami. W pracy dokonano analizy dokumentacji, zagospodarowania przestrzeni i aktywności podejmowanych przez dzieci. Zwrócono też uwagę na organizację i sposób nadzoru prowadzony przez przedstawicieli samorządu lokalnego. Rozprawa porusza zagadnienia z zakresu pedagogiki humanistycznej i społecznej, psychologii rozwojowej, historii wychowania, socjologii i innych nauk społecznych.

Część pierwsza została poświęcona kluczowym zagadnieniom związanym z opieką i edukacją dla dzieci poniżej 3. roku życia. Dokonano analizy literatury podmiotu, badań oraz licznych raportów i regulacji prawnych w tym obszarze. Przedstawiono teoretyczny zarys organizacji systemu opieki nad małym dzieckiem i opisano sposoby funkcjonowania placówek dla najmłodszych dzieci oraz ich rolę w życiu społecznym państwa. Dodatkowo zaprezentowano ogólną sytuację związaną ze sprawami małego dziecka w Polsce. Drugi rozdział dotyczył sposobów organizacji pracy w placówkach żłobkowych. Jako przykład dobrych praktyk opisane zostały żłobki w San Miniato we Włoszech. W trzecim rozdziale zaprezentowano polskie i zagraniczne badania dotyczące edukacji i opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W części drugiej opisano metodologię badań własnych zrealizowanych w warszawskich żłobkach w latach 2017–2019 oraz przedstawiono ich wyniki. Praca kończy się podsumowaniem, wnioskami oraz zbiorem rekomendacji i założeń, które mogą pomóc

w opracowaniu nowej koncepcji organizacji pracy w żłobku. Uzyskane wyniki służą diagnozie sytuacji i aktywności podejmowanych przez dzieci, opiekunów, dyrektorów/kierowników oraz działań decyzyjnych związanych z funkcjonowaniem żłobków.

Analiza zebranych materiałów wykazała, że w ujęciu strukturalnym można uznać, że wszystkie warszawskie żłobki, w których przeprowadzono badanie, z formalnego punktu widzenia realizują zadania wynikające z ustawy wprowadzonej w 2011 roku. Natomiast zadania dotyczące opieki, wychowania i edukacji często są błędnie interpretowane, co nie pozwala ocenić w sposób odpowiedni jakości pracy badanych placówek.

Warto zauważyć, że niniejsza rozprawa uzupełnia braki w polskich badaniach społecznych dotyczących zadań edukacji i opieki nad małym dzieckiem, ale nie wyczerpuje tego zagadnienia. W naukach społecznych bardzo często podejmowano tematykę małego dziecka, natomiast żłobki są obszarem, który interesował stosunkowo niewielu badaczy. Publikacje na ten temat przedstawiają

zazwyczaj analizy ilościowe, a żadna z nich nie podejmuje próby diagnozy zastanej sytuacji. Niniejsze badania mogą zainteresować studentów kierunków pedagogicznych i psychologicznych, osoby pracujące w żłobkach lub planujące utworzyć taką placówkę, decydentów i rodziców.